

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم‌سال اول ۹۶-۹۵

رشته‌های فلسفه، کلام، امامت و مهدویت ورودی مهر ۹۵

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۱۴	مدت: ۷۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد آزمون:	۳۹۵۱/۱۳
تاریخ:	۱۳۹۵/۱۰/۲۳
عنوان:	اصول فقه ۱
کتاب:	اصول الفقه مرحوم مظفر
مجموعه:	جلد اول و دوم: ملازمات عقلی: اقسام دلیل عقلی، مستقلات عقلیه (ص ۲۹۷-۲۶۱)؛ و غیر مستقلات عقلیه: مبحث مقدمه واجب (ص ۳۵۴-۳۱۷)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علی: شهرستان: استان:

۱- حسن و قبح به معنای «ما له مصلحة و المفسدة» تحت کدام معنای حسن و قبح قرار می‌گیرد؟ ص ۲۷۴

الف. الكمال و النقص

ب. الملائمة و المناقرة

ج. المدح و الذم عند العقلاء

د. استحقاق الثواب و العقاب

۲- «حسن التعلم لانه كمال» و «حسن الصدق لانه ملائم» به ترتیب کدام یک از مدرکات عقلی هستند؟ ص ۲۷۸

الف. عقل عملی - عقل عملی

ب. عقل نظری - عقل عملی

ج. عقل نظری - عقل نظری

د. عقل عملی - عقل نظری

۳- مراد از «ذاتی بودن حسن» در برخی افعال چیست؟ ص ۲۸۵

الف. موضوع در تعریف حسن اخذ شود.

ب. ذاتی باب کلیات خمس در منطق

ج. مورد مدح و ذم عقلاء قرار گیرد.

د. حمل بی‌واسطه حسن بر آنها

۴- کدام یک از اصولیون، منکر ملازمه عقلی بین حکم عقل و شرع می‌باشد؟ ص ۲۹۳

الف. صاحب فصول (ره)

ب. صاحب کفایه (ره)

ج. محقق نائینی (ره)

د. شیخ انصاری (ره)

۵- کدام گزینه محل نزاع اصولیون پیرامون مقدمه واجب است؟ ص ۳۱۷ و ۷

الف. وجوب عقلی و شرعی مقدمه

ب. وجوب عقلایی مقدمه

ج. وجوب عقلی مقدمه

د. وجوب شرعی مقدمه

۶- «استطاعت برای وجوب حج» و «وضوء برای نماز واجب» به ترتیب کدام یک از اقسام مقدمات هستند؟ ص ۳۲۸

الف. مقدمه وجوبیه - مقدمه وجودیه

ب. مقدمه وجوبیه - مقدمه وجوبیه

ج. مقدمه واجب - مقدمه وجودیه

د. مقدمه وجودیه - مقدمه وجوبیه

۷- چرا مباحث احکام عقلی را «ملازمات عقلی» نامیده‌اند؟ به همراه مثال توضیح دهید. ص ۲۶۴ و ۲۶۵ - ۲ نمره

جواب: ادله عقلی به دو قسم مستقلات عقلیه و غیر مستقلات عقلیه تقسیم می‌شوند که در اولی هر دو مقدمه دلیل، عقلی هستند به این نحو که ابتدا عقل به حسن یا قبح فعلی، حکم می‌کند و سپس به ملازمه بین حکم عقل و حکم شرع حکم می‌نماید. مانند: «العدل حسن کل ما حکم به العقل حکم به الشرع فالعدل حسن شرعاً» وجه نام‌گذاری به ملازمه عقلی روشن است زیرا مقدمه دوم، ملازمه عقلی است. در غیر مستقلات عقلی نیز مقدمه دوم، به ملازمه بین یک حکم شرعی با حکم شرعی دیگر، حکم می‌کند. مانند: «ان السفر الی مکه مقدمة الحج الواجب و مقدمة الواجب واجب فالسفر الی مکه واجب»

۸- چرا حسن و قبح به معنای «الملائمة و المنافرة» فی نفسه واقعیت خارجی ندارد؟ توضیح دهید. ص ۲۷۶ - ۲ نمره

۲

جواب: حسن و قبح متوقف بر وجود ذوق (طبع و سلیقه) عام و یا خاص است به این نحو که انسان است که می بیند و می شنود و می چشد و به سبب ذوقی که دارد، چیزی ملائم و چیزی منافر می شود و اگر غیر این ذوق را داشت، حسن و قبح چیز دیگری بود و همچنین در ذوق عام چون همه ذوق مشترک دارند، حسن و قبح نزد همه یکسان است در نتیجه واقع این صفت، چیزی جزء ادراک انسان نیست.

۹- «استدل الاشاعره لنفی الحسن و القبح العقلیین: لو كانت قضية الحسن و القبح مما يحکم به العقل لما كان فرق بين حکمه فی هذه القضية و بين حکمه بان الكل اعظم من الجزء و لكن الفرق موجود مطلقا اذا الحکم الثانی لا یختلف فيه اثنان مع وقوع الاختلاف فی الأول» استدلال را به همراه جواب از آن بیان کنید. ص ۲۸۷ - ۲ نمره

۲

جواب: استدلال: اگر حسن و قبح عقلی بود پس نباید بین آن قضایا و قضیه الكل اعظم من الجزء تفاوت باشد چون هر دو عقلی هستند در حالی که بین آنها تفاوت است و در قضیه الكل اعظم من الجزء امکان هیچ اختلافی وجود ندارد ولی در قضایای حسن و قبح اختلاف وجود دارد.

جواب: قضیه حسن و قبح از مشهورات است و قضیه الكل اعظم من الجزء از اولیات و یقینیات است لذا هیچ ملازمه‌ای بین آنها نیست و از یک باب نیستند تا حکم واحد داشته باشند. [قضایای مشهور و ضروری، سه فرق اساسی دارند].

۱۰- دو معنا از معانی تبعیت در وجوب غیری را بنویسید و ذکر نمایید که کدام یک مقصود اصولیین می باشد؟ چرا؟ ص ۳۲۲ و ۳۲۳ - ۲ نمره

۲

جواب:

معانی تبعیت عبارتند از: ۱. وجوب بالعرض در مقابل وجوب حقیقی ذی المقدمه؛ ۲. صرف تأخر در وجود مثل ترتب یکی از دو وجود مستقل بر دیگری؛ ۳. ترشح وجوب غیری به وجوب نفسی بطوری که معلول وجوب نفسی است. ۴. ترشح وجوب غیری به وجوب نفسی ولی نه بصورت علیت و معلولیت.

معنای سوم مراد اصولیون است زیرا گفته اند: وجوب مقدمه در اطلاق و اشتراط به جهت این معلولیت تابع وجوب ذی المقدمه است.

۱۱- مقدمات مفوته را با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۳۳۶ - ۱ نمره

۱

جواب: وجوب بعضی از مقدمات قبل از زمان ذی المقدمه می باشد و از آنجا که ترک این مقدمات باعث می شود که واجب در زمان خودش فوت شود به این قسم از مقدمات، مقدمات مفوته گفته می شود. مانند وجوب غسل از جنابت برای روزه، قبل از طلوع فجر یا وجوب قطع مسافت برای انجام حج، قبل از حلول ایام آن.

۱۲- نظر مصنف در خصوص وجوب «مقدمه واجب» را همراه با دلیل بیان نمایید. ص ۳۵۲ - ۲ نمره

۲

جواب: واجب نیست مطلقا زیرا در مواردی که عقل بر لزوم چیزی حکم می کند و این حکم به گونه ای است که برای مکلف، انگیزه بر انجام آن کار می شود، دیگر جایی برای امر مولوی باقی نمی ماند. و مسئله مورد بحث ما (مقدمه واجب) از جهت علت (کبرای کلی) از همین باب است. چرا که اگر امر به ذی المقدمه، داعی مکلف بر انجام مأمور به باشد، همین دعوت و انگیزه - لزومش به حکم عقل - مکلف را وادار می کند و فرا می خواند که برای تحصیل مأمور به، همه آنچه را که مأمور به بر آن توقف دارد، انجام دهد.